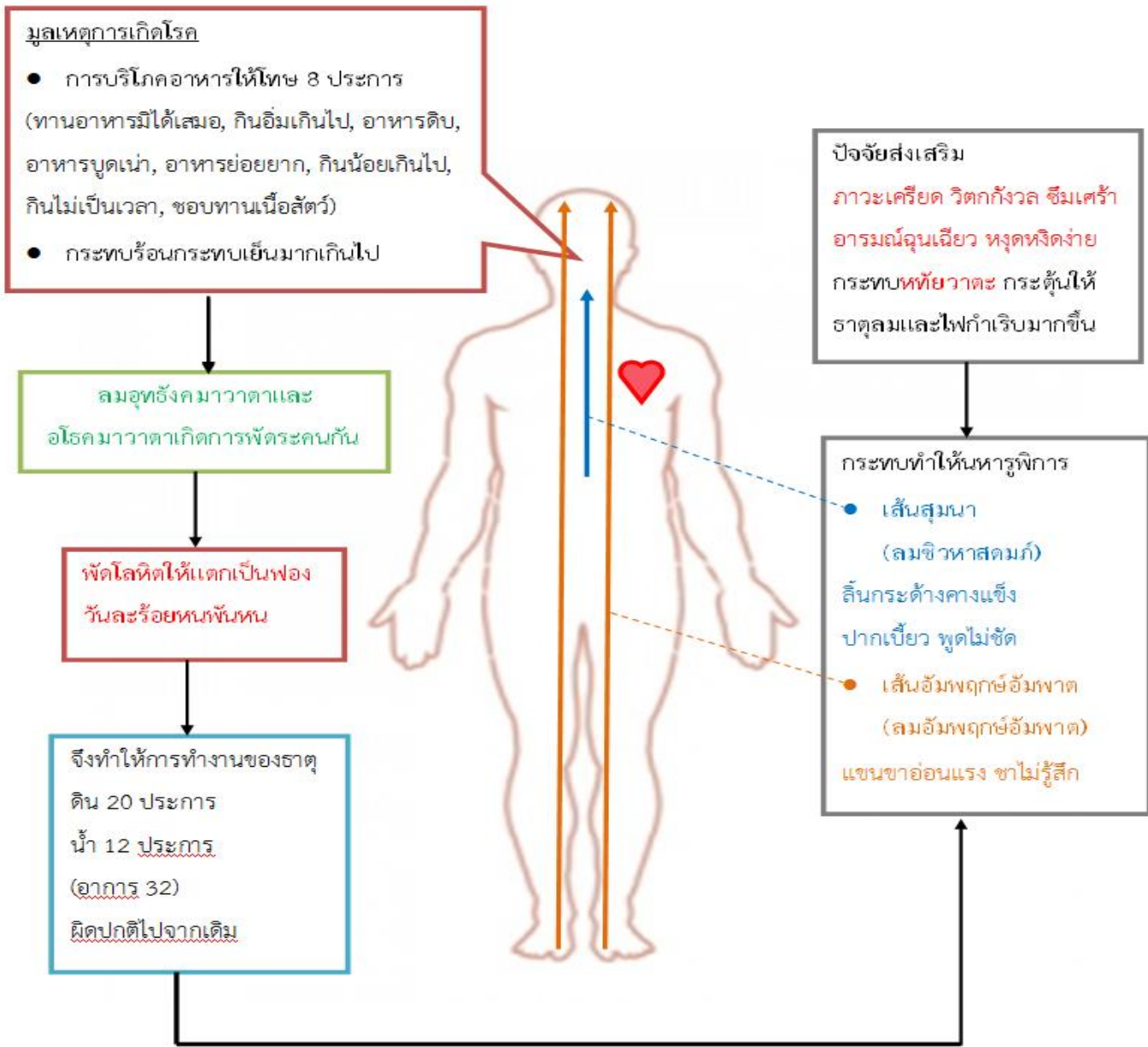

แนวทางการดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ด้วยการแพทย์แผนไทย

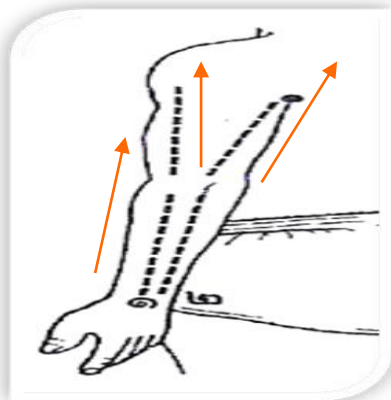
นางสาวสุชีรา อนุศาสนรักษ์ แพทย์แผนไทยชำนาญการ

กลไกการเกิดโรคตามทฤษฎีแพทย์แผนไทย

การนวดฟื้นฟู ผู้ป่วย IMC มีด้วยกัน 2 แบบ คือ

- 1. วิธีการนวดกระตุ้นในผู้ป่วยที่ภาวะกล้ามเนื้ออ่อนแรง / เกร็ง
- การนวดกระตุ้น เป็นการนวดในท่าที่แรงและเร็ว เน้นการลูบขึ้น โดยใช้น้ำมัน (น้ำมันไพล เบบี้ออยล์ น้ำมันมะพร้าว หรือน้ำมันงา) เพื่อเพิ่มการรับสัมผัสและการตั้งตัวของกล้ามเนื้อ และในการนวดทุกครั้งผู้ป่วยต้องอยู่ในท่าที่ถูกต้อง (Correct position) โดยการนวดกระตุ้นในลักษณะนี้จะอยู่ในทิศขึ้นเสมอ และ ถ้าผู้ป่วยที่มีภาวะ**กล้ามเนื้อเกร็ง**รวมด้วยจะใช้นวดกระตุ้นในลักษณะเดียวกัน แต่ไม่นวดกระตุ้นด้านใน คือ ไม่นวดขา/แขนด้านใน เนื่องจากการนวดด้านในจะเป็นการกระตุ้นทำให้กล้ามเนื้อหดเพิ่มมากขึ้น งดการกดจุดบริเวณข้อศอก/ข้อเข่า

○ 2.วิธีการนวดฟื้นฟูด้วยสูตรราชสำนัก

เป็นการนวดตามแนวเส้นพื้นฐานหรือการลงจุดสัญญาณ

ซึ่งการนวดในลักษณะนี้จะเป็นการนวดที่หนักกว่า

- เมื่ออาการดีขึ้น สังเกตผู้ป่วยว่าสามารถกระดิกนิ้วมือ เท้าได้ หรือ พลิก/ตะแคงตัวบนเตียงได้ จะทำการนวดฟื้นฟู วันละ 1 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง ติดต่อกัน แล้วประเมินผลการรักษาหลังนวด พร้อมทั้งให้คำแนะนำแก่ญาติและผู้ป่วยไปปฏิบัติตนเองต่อที่บ้าน

เน้น สอนเรื่องการนวดและการประคบผู้ป่วยให้แก่ญาติ หรือ ผู้ดูแล

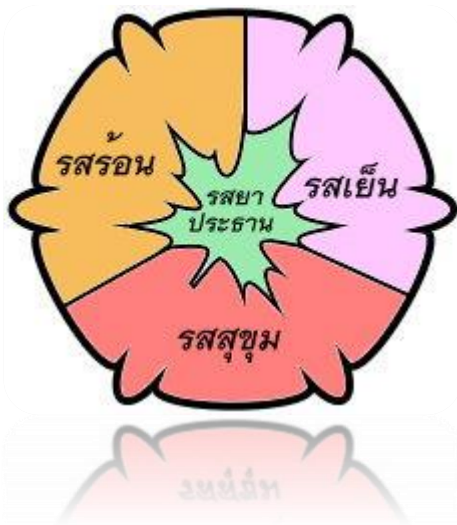
การอบสมุนไพรในผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต

- จะแนะนำให้ผู้ป่วยอบสมุนไพร เมื่อผู้ป่วยสามารถเดินเองได้ ลุกนั่งเองได้ และผู้ป่วยจะต้องมีความรู้สึกที่ผิว ไม่ค่อยมีอาการชา
- ข้อห้ามในการอบสมุนไพรในผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต
 - ห้ามอบในผู้ป่วยที่ยังไม่สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้
 - ห้ามอบในผู้ป่วยที่มีแผลกดทับ
 - ห้ามอบในผู้ป่วยที่มีอาการชาปลายมือ ปลายเท้า ในระดับที่ไม่มีความรู้สึก
 - ห้ามอบในผู้ป่วยที่มีภาวะความดันโลหิตสูง
 - ห้ามอบในผู้ป่วยที่มีอาการอ่อนเพลีย หรือ ความรู้สึกตัวไม่ดี

รสชาติที่ใช้ในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ในระยะแรก

- ยารสสุขุมเย็น จะใช้ในช่วแรกๆของรายที่เพิ่งเป็นโรคหลอดเลือดสมอง เพื่อเป็นการปรับลมให้ การเดินของลมเบาลง (ถ้าตามแผนปัจจุบันจะแสดงถึงภาวะของความดันโลหิตสูง) จะรักษา เช่นนี้ ในอาทิตย์แรกโดยจะให้ยาต้มที่มีรสสุขุมเย็นควบคู่กับการนวดและ **งด** นวดในรายที่ ยังมีภาวะความดันโลหิตสูง คอยสังเกตอาการและรอดูจนกว่าความดันจะลดลง

รสของสมุนไพร

รสของสมุนไพร

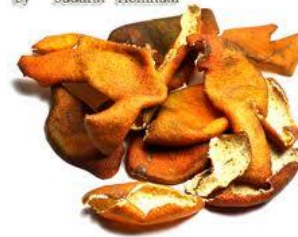
ยาในช่วงระยะแรก ปรับให้การเดินของลมเบาลง

○ ยารสสุขุมเย็น

- ยาหอมบำรุงหัวใจ
- ยาหอมเทพจิตร
- ยาจิตรารมณ

www.thaicrudedrug.com
by Sudarat Homhual

www.thaicrudedrug.com
by Sudarat Homhual

www.thaicrudedrug.com
by Sudarat Homhual

รยาที่ใช้ในระยะที่สอง

○ ยารสขุมออกร้อน

เป็นยาที่ใช้ในผู้ป่วยระยะที่ 2 ซึ่งเป็นระยะที่ผู้ป่วยพอที่จะมีพัฒนาการสามารถกระดิกนิ้วมือ นิ้วเท้าหรือพอที่จะขยับแขนขาได้บ้าง ซึ่งในระยะนี้จะเน้นยารสขุมออกร้อนเป็นหลัก เพื่อช่วยกระตุ้นไฟ หรือเพิ่มไฟให้กับผู้ป่วย

ยารสขุมออกร้อน มีตัวยาดังนี้

- ยาหอมนวโกฐ
- ยาหอมอินทร์จักร

รยาที่ใช้ในระยะที่สาม

○ ยาร้อน

ดูจากอาการของผู้ป่วยว่าสามารถขยับตัวได้มากขึ้น เริ่มฝึกเดิน พุดคุยตอบโต้ได้ดีมีพัฒนาการดีขึ้น

จ่ายยาร้อน เพื่อปรับลมและบำรุงธาตุให้บริบูรณ์
ตัวยาร้อน มีดังนี้

- สหัตถาร
- เบญจกุล
- ยาต้มแก้ลมอัมพฤกษ์

แนวทางการใช้ซาซงกระเจี๊ยบแดงสำหรับผู้ป่วย IMC

ที่ ON FOLEY'S CATH

- จะใช้ในรายที่มีปัสสาวะเป็นตะกอน สีปัสสาวะเข้ม หรือ ติดเชื้อทางเดินปัสสาวะ (ที่ให้ยาฆ่าเชื้อ)
- ต้องไม่มีไข้เกิน **37.5** (เพราะ กระเจี๊ยบ รสเปรี้ยว กระตุ้นไฟ)
- จ่ายยาสมุนไพรซาซงกระเจี๊ยบแดง (ขนาดบรรจุ ๓ g)
- วิธีใช้ : รับประทานวันละ 3 กรัม แช่ในน้ำร้อน 400 มิลลิลิตร นาน 5 นาทีจิบบ่อยๆ

การดูแลผู้ป่วย IMC

ที่มีปัญหาท้องผูก (เป็นมากกว่า ๒ วัน)

- เพิ่มการนวดท้อง (ตามสูตรนวดท้องผูก แก้วเถาดาร พรรดัก)
- ยาสมุนไพร ที่ใช้มี ดังต่อไปนี้
- มะขามแขก, ชุมเห็ดเทศ ใช้ในราย ที่เคลื่อนไหวได้ดี ท้องผูกไม่เกิน 2 วัน
- ธรณีสัณตฆมาต ใช้ในราย ที่นอนติดเตียง หรือ เคลื่อนไหวร่างกายไม่ได้ ท้องผูกมากกว่า 2 วัน
พึงต้องไม่พบเสียงการเคลื่อนไหวของลำไส้ หรือ มีลมในท้องและไม่เกิดการเคลื่อนไหวของลม
หรือ อาจเพิ่มน้ำกระสายที่มีส่วนประกอบของสมุนไพรที่ใช้ขับลม เช่น ยาธาตุนอบเชย น้ำขิง
น้ำกระชาย หรือ น้ำตะไคร้

ชอบคุณค้ะ

